

2. Priemonės, kurių imtasi, siekiant užtikrinti veiksmingą DNKP įgyvendinimą, įskaitant vykdymo užtikrinimo veiksmus, ir tokių priemonių taikymo rezultatai

a) Veiksmai, kurių imtasi, siekiant užtikrinti veiklos vykdytojų reikalavimų laikymąsi, kaip numatyta Oficialios kontrolės reglamento 138 straipsnio 2 dalyje ir 139 straipsnio 1 dalyje.

Vykdydamos oficialiąją kontrolę, kompetentingos institucijos skyrė didelį dėmesį veiksams, kuriais pašalinama ar sumažinama rizika žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatai, gyvūnų gerovei, genetiškai modifikuotų organizmų (toliau – GMO) ir augalų apsaugos produktų atveju – rizika aplinkai, taip užtikrindamos (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 137 straipsnio nuostatų vykdymą.

Nustačiusios, kad veiklos vykdytojai nesilaiko teisės aktų reikalavimų, kompetentingos institucijos ėmėsi veiksmų ir sankcijų, nustatytų (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 138 ir 139 straipsniuose.

VMVT. Ūkio subjektų veiklos priežiūros metu nustačius neatitikimų teisės aktų reikalavimams, įvertinus jų pobūdį, mastą ir kitus susijusius rodiklius, ūkio subjektams buvo nurodyta pašalinti nustatytus neatitikimus per nurodytą terminą ir (ar) pateikti trūkumų šalinimo planą su nurodytiems neatitikimams pašalinti būtinomis priemonėmis ir šių priemonių įgyvendinimo terminais, ir (ar) buvo taikomos atitinkamos poveikio priemonės: administracinė atsakomybė (pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą, Lietuvos Respublikos maisto įstatymą, Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymą ir kt.), administracinės poveikio priemonės (veiklos sustabdymas ir (ar) uždraudimas, produkto tiekimo rinkai sustabdymas ir (ar) uždraudimas).

Pirmaisiais ūkio subjekto veiklos metais pirmojo jo veiklos patikrinimo metu nustačius teisės aktų reikalavimų neatitikimų, ūkio subjektui poveikio priemonės, susijusios su jo veiklos ribojimu, netaikomos (išskyrus atvejus, jeigu poveikio priemonės yra būtinos ir neišvengiamos, siekiant užkirsti kelią žalos ar pavojaus visuomenei ar kitų asmenų interesams, gyvūnų sveikatai ir gerovei arba aplinkai atsiradimui). Ūkio subjektui pritaikius atitinkamas poveikio priemones, vertinama, kaip vykdomi nurodymai ir prireikūs organizuojami ūkio subjekto veiklos neplaniniai patikrinimai.

Veiksmai, kurių imtasi, siekiant užtikrinti veiklos vykdytojų reikalavimų laikymąsi, kaip numatyta Oficialios kontrolės reglamento 138 straipsnio 2 dalyje ir 139 straipsnio 1 dalyje

Maistas ir maisto sauga, vientisumas ir visavertiškumas bet kuriuo maisto gamybos, perdirbimo ir platinimo etapu, įskaitant taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti sąžiningą prekybos praktiką ir apsaugoti vartotojų interesus ir informaciją jiems, ir su maistu besiliečiančių medžiagų ir gaminių gamyba ir naudojimas

<i>Įmonės</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Patikrinimų, kurių metu nustatyta reikalavimų nesilaikymo atvejų, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Patvirtintos įmonės	1 645	763	552
Registruoti veiklos vykdytojai ir (ar) įmonės	15 651	5 522	1 517
Įmonės, gaminančios su maistu besiliečiančias medžiagas	14	1	0

Pašarai ir pašarų sauga bet kuriuo pašarų gamybos, perdirbimo ir platinimo etapu ir pašarų naudojimas, įskaitant taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti sąžiningą prekybos praktiką ir apsaugoti vartotojų sveikatą, interesus ir informaciją jiems

<i>Įmonės*</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Reikalavimų nesilaikymo atvejų, nustatytų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Įmonės, patvirtintos pagal Reglamento (EB) Nr. 183/2005 10 straipsnį	38	19	5
Įmonės, registruotos pagal Reglamento (EB) Nr. 183/2005 9 straipsnį, išskyrus pirminę gamybą	545	197	117
Pašarus naudojančios veiklos vykdytojai (ūkininkai)	1 279	70	1
Veiklos vykdytojai, gaminantys vaistinius pašarus ir (arba) jais prekiaujantys	0	0	0

*Ūkio subjektų priskyrimo įmonių kategorijai tvarka yra aprašyta ataskaitos II dalies 3.3 ir 3.5 punktuose

Gyvūnų sveikatos reikalavimai

<i>Ūkiai ir (arba) įmonės</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Reikalavimų nesilaikymo atvejų, nustatytų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Galvijų identifikavimas ir registravimas	2 523	860	273
Avių ir ožkų identifikavimas ir registravimas	928	290	52
Patvirtinti surinkimo centrai (galvijų, avių, ožkų, kiaulių, arklinių šeimos gyvūnų)	40	8	3
Patvirtinti prekyautojai (galvijų, avių, ožkų, kiaulių)	15	10	8
Kontrolės postai (Reglamentas (EB) Nr. 1255/97)	0	0	0
Patvirtintos įstaigos, institutai ir centrai (Direktyva 92/65/EEB)	4	0	0
Įmonės, kurioms leista prekiauti Europos Sąjungoje naminiiais paukščiais ir periniais kiaušiniais	341	21	7
Paukščių karantino patalpos ir centrai	0	0	0
Patvirtinti akvakultūros ūkiai	51	19	10
Leidimus turinčios akvakultūros gyvūnų perdirbimo įmonės	0	0	0
Spermos surinkimo centrai	5	1	0
Spermos saugojimo centrai	10	0	0

Embrionų surinkimo ir (arba) gamybos grupės	0	0	0
---	---	---	---

Rizikos žmonių ir gyvūnų sveikatai, kylančios dėl šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių, prevencija ir mažinimas

<i>Įmonės ir (arba) gamyklos</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Reikalavimų nesilaikymo atvejų, nustatytų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Įmonės arba gamyklos, patvirtintos pagal Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 (11) 24 straipsnį	89	23	5
Įmonės arba gamyklos, registruotos pagal Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 23 straipsnį	178	32	3

Gyvūnų gerovės reikalavimai

Gyvūnų gerovė ūkiuose

<i>Ūkinės paskirties gyvūnai (gyvūnų kategorija)</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Patikrintų gamybos vietų, kuriose nustatyta reikalavimų nesilaikymo atvejų, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Kiaulės (kaip apibrėžta Direktyvoje 2008/120/EB)	2 324	26	24
Vištos dedeklės (kaip apibrėžta Direktyvoje 1999/74/EB)	111	5	0
Vištos (kaip apibrėžta Direktyvoje 2007/43/EB)	111	10	2
Veršeliai (kaip apibrėžta Direktyvoje 2008/119/EB)	1 813	28	13
Kita (kailiniai gyvūnai)	109	3	3

Gyvūnų gerovė juos vežant

<i>Ūkinės paskirties gyvūnai (gyvūnų kategorija)</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Reikalavimų nesilaikymo atvejų, nustatytų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Galvijai	1 431	17	17
Kiaulės	1 039	0	0
Avys ir (arba) ožkos	211	5	5
Arklinių šeimos gyvūnai	216	0	0
Naminiai paukščiai	121	0	0
Kita (elniai, lamos, žuvis, augintiniai)	0	0	0

Saugomų kilmės vietos nuorodų, saugomų geografinių nuorodų ir garantuotų tradicinių gaminių naudojimas ir ženklavimas

<i>Įmonės</i>	<i>Patikrinimų, atliktų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Reikalavimų nesilaikymo atvejų, nustatytų vykdant oficialiąją kontrolę, skaičius</i>	<i>Administraciniai veiksmai ir (ar) priemonės</i>
Prieš tiekiant rinkai	16	0	0
Įprastinė rinka	753	0	0
Elektroninė prekyba	5	0	0

VATŽŪM. 2022 m. iš viso atlikti 25 054 (2021 m. – 49 851) ūkio subjektų patikrinimai, t. y. 49,7 % mažiau, nei 2021 m. Šiam pokyčiui įtakos turėjo rinkų atvirumo pokyčiai dėl kilusių politinių įtampų ir importuojamų krovinių srautų sumažėjimas. 2022 m. vienas iš svarbiausių taikomų ribojimų prekybai su Rusija ir Baltarusija vykstant karo veiksams Ukrainoje turėjo įtakos patikrinimų skaičiaus kitimo tendencijoms, ypač sumažėjo įvežamų augalų, augalinių produktų ir su jais susijusių objektų fitosanitarinių patikrinimų skaičius pasienyje. Taip pat, atsižvelgiant į rizikų vertinimo pokyčius, objektyviau vertintas poreikis atlikti ūkio subjektų veiklos priežiūros fizinius patikrinimus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu (toliau – ANK), 2022 m. ūkio subjektų patikrinimų metu buvo nustatyta 230 (2021 m. – 248) administracinių nusižengimų, t. y. 18 nusižengimų mažiau, nei 2021 m. Nusižengimų sumažėjimą lėmė ūkio subjektų pagerėjęs požiūris į pareikštas pastabas dėl būtinų imtis veiksmų, kad nustatyti Europos Sąjungos karantininių kenkėjų židiniai būtų naikinami nustatytomis priemonėmis ir terminais. Taip pat buvo nustatyta mažiau augalų apsaugos produktų (toliau – AAP) naudojimo reikalavimų nesilaikymo atvejų, nes ūkio subjektams per viešąsias konsultacijas, spaudą ir kitas informavimo priemones buvo nuolat teikiami (primenami) pagrindiniai AAP naudojimo reikalavimai, kita aktuali informacija, susijusi su AAP sritimi.

Ūkio subjektams paskirtos 208 (2021 m. – 223) piniginės baudos, iš jų surašyta 214 (2021 m. – 218) administracinių nurodymų, paskirti 22 (2021 m. – 25) įspėjimai.

Per 2022 m. svarbiausiose fitosanitarijos ir AAP priežiūros srityse buvo užfiksuota 50 (2021 m. – 54) incidentų, darančių reikšmingą žalą ar keliančių pavojų visuomenei, kitų asmenų interesams ar aplinkai (iš jų užregistruoti 43 (2021 m. – 46) kenkėjų židiniai ir 7 (2021 m. – 8) atvejai, kai nustatyti neregistruoti AAP). Nors ir nežymus sumažėjimas, t. y. 4 incidentais, tačiau pažymėtina, kad dauguma naujų kenkėjų židinių nustatyti, tiriant ūkio subjektų asmeninėms reikmėms auginamos augalinės produkcijos sveikatingumą (įgyvendinant iš dalies Europos Sąjungos lėšomis finansuojamą kenkėjų stebėseną). Šie stebėjimai yra reikšmingi dėl fitosanitarinės aplinkos Lietuvoje ir Europos Sąjungoje gerinimo. Skaičiuojama atvejų, kai nustatoma kenkėjų židinių šalies viduje, ir atvejų, kai įvežant (atliekant pasienio kontrolę) nustatoma Lietuvai ir Europos Sąjungai grėsmę keliančių kenkėjų, ir neregistruotų ar falsifikuotų AAP saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo atvejų. VATŽŪM skiria didelį dėmesį minėtų atvejų prevencijai, operatyviam identifikavimui ir prireikus adekvačių poveikio priemonių taikymui.

Fitosanitarijos veiklos priežiūros srityje 2022 m. patikrinimų buvo atlikta 4 710 (2021 m. – 4 477). AAP veiklos priežiūros srityje patikrinimų skaičius 2022 m. sudarė 2 870, lyginant su 2021 m. 39 patikrinimais sumažėjo (2021 m. – 2 909). Fitosanitarijos veiklos priežiūros srityje patikrinimų skaičiaus augimą lėmė pasibaigęs COVID-19 ligos pandemijos laikotarpis, nes suskubta atlikti oficialios kontrolės patikrinimus, kurie planuoti įvykdyti 2021 m., tačiau neatlikti nustatytais terminais. 2022 m. pagal bendradarbiavimo sutartį su Nacionaline mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA) nebuvo nustatyta sutampančių subjektų AAP srityje, kuriuos būtų galima perduoti NMA planiniams patikrinimams atlikti. Siekdama mažinti naštą ūkio subjektams ir vadovaudamasi minėta sutartimi, 2021 m. VATŽŪM perdavė NMA 100 pagal rizikos vertinimą rizikingiausių ūkio subjektų, kurių tikrinimo objektas sutampa.

Apie ūkio subjektų patikrinimo metu nustatytus reikalavimų nesilaikymo atvejus ir taikytus administracinius veiksmus ir (arba) priemones informacija pateikiama ataskaitos II dalies 2, 7 ir 8 punktuose.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl, užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirta teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

b) Veiksmai, kurių imtasi, siekiant užtikrinti veiksmingą oficialios kontrolės tarnybų darbą, kaip numatyta Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalyje ir 12 straipsnio 2 ir 3 dalyse, taip pat apimant auditą, atliktą pagal 6 straipsnio 1 dalį.

Kokybės vadybos sistema (kokybės politikos ir ilgalaikių tikslų nustatymo ir šių tikslų siekimo sistema (toliau – KVS) skirta planingai ir sistemingai kompetentingų institucijų veiklai užtikrinti, įtraukiant kokybės vadybos elementus į visus kompetentingų institucijų organizacinius lygmenis ir veiklos procesus ir nustatant, stebint, matuojant ir analizuojant veiklos efektyvumo ir rezultatyvumo rodiklius, skirtus įstaigos strateginiam valdymui.

Siekiant gerinti kompetentingų institucijų atliekamą ūkio subjektų priežiūros veiklą, įgyvendinamos priemonės, susijusios su darbuotojų kompetencijos didinimu, įdiegtų informacinių sistemų tobulinimu ir priežiūra, KVS palaikymu.

Institucija	Vykdomos veiklos atitiktis standartams
VMVT	Standartas LST EN ISO/IEC 17020:2012 „Atitikties įvertinimas. Reikalavimai, keliami įvairių tipų kontrolės įstaigų veiklai“
VATŽŪM	Standartas LST EN ISO 9001:2015 „Kokybės vadybos sistemos. Reikalavimai“
VšĮ Ekoagros	Standartas LST EN ISO/IEC 17065:2012 „Atitikties įvertinimas. Reikalavimai, keliami gaminių, procesų ir paslaugų sertifikavimo įstaigoms“
NMVRVI	Standartas LST EN ISO/IEC 17025:2018 „Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai“
FTLS	Standartas LST EN ISO/IEC 17025:2018 „Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai“
NVSPL	Standartas LST EN ISO/IEC 17025:2018 „Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai“

Siekdamos užtikrinti (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktų nuostatų vykdymą, kompetentingos institucijos turi įsidięsusios procedūras ir (arba) tvarką oficialiosios kontrolės ir kitos oficialiosios veiklos veiksmingumui ir tinkamumui, nešališkumui, kokybei ir nuoseklumui užtikrinti. Taip pat įsidięsusios procedūras ir (arba) tvarką, kuriomis užtikrinama, kad oficialiąją kontrolę ir kitą oficialiąją veiklą vykdantys darbuotojai neturėtų jokio interesų konflikto.

Siekiant užtikrinti (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies d punkto nuostatų vykdymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu buvo paskirtos nacionalinės etaloninės laboratorijos Lietuvos Respublikoje vykdyti (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 101 straipsnyje nustatytas funkcijas ir užduotis:

Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas (toliau – NMVRVI) – 39 tyrimų srityse, nurodytose DNKP;

Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija (toliau – NVSPL) – su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų tyrimų srityse;

Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Fitosanitarinių tyrimų laboratorija (skyrius) (toliau – FTLS) – augalų, augalinių produktų ir su jais susijusių objektų kenkėjų: bakterijų, erkių, fitoplazmų, grybų ir oomicetų, moliuskų, nematodų, vabzdžių, virusų, viroidų, taip pat piktžolių sėklų, tyrimų srityse.

Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas

NMVRVI yra VMVT pavaldi ir atskaitinga įstaiga. NMVRVI atlieka įstatymais ir kitais teisės aktais jam pavestas rizikos vertinimo ir nacionalinių referentinių ir kontrolinių laboratorijų funkcijas ir laboratorinius tyrimus maisto ir pašarų saugos, kokybės ir veterinarijos srityse, taip pat hidrobiontų ir gamtinio vandens tyrimus.

2021 m. balandžio 9 d. NMVRVI buvo akredituotas naujam 5 metų laikotarpiui ir jam išduotas Nacionalinio akreditacijos biuro pažymėjimas Nr. LA.01.139. NMVRVI atitinka Lietuvos standarto LST EN ISO/IEC 17025:2018 „Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai

keliami bendrieji reikalavimai“ (toliau – LST EN ISO/IEC 17025:2018) reikalavimus ir yra akredituotas atlikti cheminius, fizikinius ir fizikinius-cheminius, imunofermentinius, mikrobiologinius, parazitologinius, serologinius, virusologinius, patologinius anatominius, histologinius, radiologinius, molekulinis tyrimus, genetiškai modifikuotų organizmų tyrimus ir juslinę analizę (žr. <https://nmvri.lt/laboratoriniai-tyrimai-2/kokybes-vadyba-akreditacija/>).

2022 m. VMVT vykdė valstybinių maisto ir su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų tyrimų, gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos planus: Augalinių maisto produktų taršos kontrolės; Medžiagų liekanų gyvūnuose ir gyvūniniuose produktuose stebėsenos; Maisto ir su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų valstybinės kontrolės mėginių tyrimų; Gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos ir kontrolės; Valstybinės pašarų stebėsenos ir veterinarinės kontrolės; Importuojamo gyvūninio ir negyvūninio maisto stebėsenos; Zoonotinių ir simbiotinių bakterijų atsparumo antimikrobinėms medžiagoms stebėjimo, ir siekė įgyvendinti nustatytas veiklos vertinimo kriterijų reikšmes.

Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės programos planų įgyvendinimas 2021–2022 m.

Rodiklis	Planuota reikšmė		Faktinė reikšmė		Neatitikimų skaičius		Neatitikimų skaičius proc. (%)	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Augalinio maisto produktų taršos stebėsenos planas – ištirtų mėginių skaičius	747	789	747	791	10	11	1,3	1,4
Medžiagų liekanų gyvūnuose ir gyvūniniuose produktuose stebėsenos planas – ištirtų mėginių skaičius	2 433	2 401	2 448	2 427	15	18	0,6	0,7
Maisto ir su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų valstybinės kontrolės mėginių tyrimų planas – ištirtų mėginių skaičius	7 200	7 205	7 650	7 958	477	480	6,2	6,0
Valstybinės pašarų stebėsenos ir veterinarinės kontrolės planas – ištirtų mėginių skaičius	606	787	1 147	779	15	29	1,3	3,7

Gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos ir kontrolės planas – ištirtų mėginių skaičius	200 000	150 000	143 927	142 668	2 470	736	1,71	0,5
--	---------	----------------	---------	----------------	-------	------------	------	------------

Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija

2020 m. vasario 14 d. NVSPL buvo akredituota naujam 5 metų laikotarpiui ir jai išduotas Nacionalinio akreditacijos biuro pažymėjimas Nr. LA.01.138. Laboratorija atitinka LST EN ISO/IEC 17025:2018 reikalavimus ir yra akredituota atlikti fizikinius-cheminius aplinkos ir maisto tyrimus, mikrobiologinius aplinkos ir maisto tyrimus ir fizikinių veiksnių tyrimus (žr. <http://www.nvspl.lt/index.php?127567450>).

Vadovaujantis 2022 m. maisto ir su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų valstybinės kontrolės mėginių tyrimų planu, VMVT teritoriniai padaliniai su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų mėginius tyrimams ėmė rinkoje ir maisto produktų gamybos subjektuose.

Rodiklis	Planuota reikšmė		Faktinė reikšmė		Neatitikimų skaičius		Neatitikimų skaičius proc. (%)	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Maisto ir su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų valstybinės kontrolės mėginių tyrimų planas – ištirtų mėginių skaičius	50	50	46	50	2	3	4,3	6,0

Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Fitosanitarinių tyrimų laboratorija (skyrius)

Siekiant gerinti atliekamų fitosanitarinių laboratorinių tyrimų kokybę ir VATŽŪM teikiamų paslaugų kokybę, 2020 m. lapkričio 11 d. FTLS buvo akredituota naujam 5 metų laikotarpiui ir jai išduotas Nacionalinio akreditacijos biuro pažymėjimas Nr. LA.01.153, kuriuo paliudijama, kad FTLS atitinka LST EN ISO/IEC 17025:2018 reikalavimus ir yra akredituota atlikti augalų, augalinių produktų ir jų kenkėjų tyrimus. 2022 m. lapkričio 23 d. Nacionalinis akreditacijos biuras, atlikęs auditą, patvirtino FTLS akreditaciją ir išplėtą FTLS akreditavimo sritį. Išplėtus akreditavimo sritį, akredituotų tyrimų matrica išaugo iki 77 pozicijų ir dabar apima bakterijų, grybų ir oomicetų, nematodų, vabzdžių ir virusų ir fitoplazmų grupių tyrimus, taikant išskyrimo, ekstrakcijos, morfologinius ir morfometrinius, patogeniškumo vertinimo, molekulinės biologijos ir serologinius metodus. Išplėsta akreditavimo sritis parodo, kad laboratorija yra kompetentinga tyrimus atlikti

kokybiškai ir užsakovams pateikti patikimus rezultatus, kurie yra pripažįstami ir tarptautiniu mastu (žr. <http://www.vatzum.lt/lt/veiklos-sritys/fitosanitariniu-tyrimu-laboratorija-skyrius/>).

Vykdydami augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinės būklės valstybinę kontrolę, VATŽŪM regioninių skyrių ir pasienio kontrolės punktų fitosanitarijos postų (skyrių) specialistai paėmė ir į FTLS pristatė 2022 m. 2 600 (2021 m. – 2 661) mėginių, šiuos mėginius sudarė 2022 m. 5 285 (2021 m. – 5 781) laboratoriniai mėginiai, iš viso 2022 m. atlikta 16 911 (2021 m. – 23 845) tyrimų.

2022 m. 58 mėginiuose aptikta (nustatyta ir identifikuota) karantininių kenkėjų, iš jų 10 mėginių patvirtintas auksinis bulvinis nematodas (*Globodera rostochiensis*), 1 mėginyje – nematodas *Meloidogyne chitwoodi*, 40 mėginių – bakterija (*Clavibacter sepedonicus*), sukelianti bulvių žiedinį puvinį, 4 mėginiuose – bakterija (*Erwinia amylovora*), sukelianti vaismedžių bakterinę degligę, 3 mėginiuose – minamusės (*Liriomyza bryoniae*).

2021 m. 51 mėginyje aptikta (nustatyta ir identifikuota) karantininių kenkėjų, iš jų 8 mėginiuose patvirtintas auksinis bulvinis nematodas (*Globodera rostochiensis*), 38 mėginiuose – bakterija (*Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*), sukelianti bulvių žiedinį puvinį, 5 mėginiuose – minamusės (*Liriomyza bryoniae*).

Įgyvendinant Europos Sąjungos lėšomis finansuojamą ir nacionalinę kenkėjų stebėseną kiekvienais metais imami mėginiai vis kituose ūkio subjektuose, siekiant įvertinti kenkėjų pasireiškimo grėsmes visoje šalies teritorijoje, todėl prognozuoti tyrimų rezultatus sudėtinga.

2022 m. 40 mėginių (2021 m. – 22 mėginiuose), kurie buvo siųsti į FTLS iš Kauno oro uosto pasienio kontrolės punkto fitosanitarijos posto (skyriaus), buvo nustatyta kenkėjų – *Frankliniella occidentalis*, *Frankliniella* sp. ir (arba) *Thrips tabaci*. Mėginiuose, kurie buvo siųsti dėl medinės pakavimo medžiagos (toliau – MPM) iš kitų pasienio kontrolės punktų fitosanitarijos postų (skyrių), taip pat buvo aptikta gyvų kenkėjų (*Bursaphelenchus mucronatus*).

Kenkėjų nustatymo laboratorinių tyrimų skaičius 2021–2022 m.

Metai	Planuota reikšmė, vnt.	Faktinė reikšmė, vnt.	Komentaras
2021	22 000	23 845	Kriterijaus reikšmės viršijimo priežastys: 1. Paimta daugiau mėginių vabzdžių ir nematodų tyrimams. 2. Paimta daugiau mėginių dėl kenkėjų patvirtinimo molekulinės biologijos metodais. 3. Apie planuojamus tarplaboratorinius tyrimus ne visi jų organizatoriai pateikė informaciją metų pradžioje, todėl atlikta daugiau tarplaboratorinių tyrimų metų eigoje.
2022	22 000	16 911	Kriterijaus reikšmės nepasiekimo priežastys: 1. Dėl pasikeitusio Europos Sąjungos reglamentavimo dėl bulvių kenkėjų mažiau taikyta metodų kenkėjų nustatymo procese, todėl sumažėjo atliktų tyrimų skaičius. 2. Mažiau pateikta mėginių kenkėjams patvirtinti molekulinės biologijos metodais.

2022 m., lyginant su 2021 m., atlikta 6 934 tyrimais mažiau. Dėl pasikeitusio 2022 m. Europos Sąjungos reglamentavimo dėl bulvių kenkėjų (Komisijos įgyvendinimo reglamentai (ES)

2022/1192, 2022/1193, 2022/1194, 2022/1195), mažiau buvo taikyta metodų kenkėjams nustatyti, todėl 2022 m., lyginant su 2021 m., apie 30 proc. sumažėjo atliktų tyrimų skaičius.

Laboratorinių mėginių skaičius 2021–2022 m.

Ištirtų laboratorinių mėginių skaičius	Metai	Planuota reikšmė, vnt.	Faktinė reikšmė, vnt.	Komentaras
Bakterijų tyrimai	2021	2 450	1 754	Gauta mažiau bulvių laboratorinių mėginių ir dalis laboratorinių mėginių tyrimų iš 2021 m. buvo perkelti į 2022 m.
	2022	1 200	1 107	Dalis laboratorinių mėginių tyrimų buvo perkelti iš 2022 m. į 2023 m.
Vabzdžių, erkių ir moliuskų tyrimai	2021	1 150	1 874	Gauta daugiau laboratorinių mėginių iš nacionalinės stebėsenos ir eksportuojamos produkcijos vabzdžių tyrimams atlikti.
	2022	1 350	1 686	Gauta daugiau laboratorinių mėginių vabzdžių tyrimams atlikti.
Nematodų tyrimai	2021	2 400	3 531	Gauta daugiau laboratorinių mėginių iš nacionalinės stebėsenos ir eksportuojamos produkcijos.
	2022	2 300	3 222	Gauta daugiau laboratorinių mėginių nematodų tyrimams atlikti.
Grybų ir oomicetų tyrimai	2021	1 950	1 449	Gauta mažiau laboratorinių mėginių iš eksportuojamos ir nacionalinės stebėsenos produkcijos mikologiniams tyrimams atlikti.
	2022	940	1 323	Gauta daugiau eksporto produkcijos laboratorinių mėginių grybų, oomicetų tyrimams atlikti.
Virusų, viroidų ir fitoplazmų tyrimai	2021	70	193	Gauta daugiau laboratorinių mėginių iš nacionalinės stebėsenos produkcijos.
	2022	190	190	–
Piktžolių sėklų tyrimai	2021	1 150	693	Gauta mažiau laboratorinių mėginių iš eksportuojamos produkcijos herbologiniams tyrimams atlikti.
	2022	800	659	Gauta mažiau eksportuojamos produkcijos laboratorinių mėginių herbologiniams tyrimams atlikti.

2021–2022 m. buvo tiriami į FTLS pristatyti mėginiai, paimti, vykdant nacionalinę stebėseną, eksportuojamos ir importuojamos produkcijos siuntų patikrinimus, Europos Sąjungos lėšomis finansuojamą kenkėjų stebėseną ir nacionalinę stebėseną, siekiant išaiškinti, ar augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai nėra užkrėsti kenkėjais. 2022 m. gauta 9 proc. mažiau laboratorinių mėginių tyrimams, negu 2021 m., ir ištirta apie 12 proc. mažiau laboratorinių mėginių, negu 2021 m., nes dalies laboratorinių mėginių, gautų 2022 m., tyrimai buvo perkelti į 2023 m. ir 2022 m., lyginant su 2021 m., sumažėjo eksportuojamos produkcijos mėginių herbologiniams, entomologiniams, nematologiniams ir mikologiniams tyrimams atlikti.

Kompetentingų institucijų darbuotojai, siekdami užtikrinti tinkamą (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies e nuostatų vykdymą, nuolat kelia kvalifikaciją mokymuose, kurie apima bendruosius valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo principus ir atskirų valstybinės kontrolės sričių, numatytų (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 1 straipsnio 2 dalyje, reikalavimus.

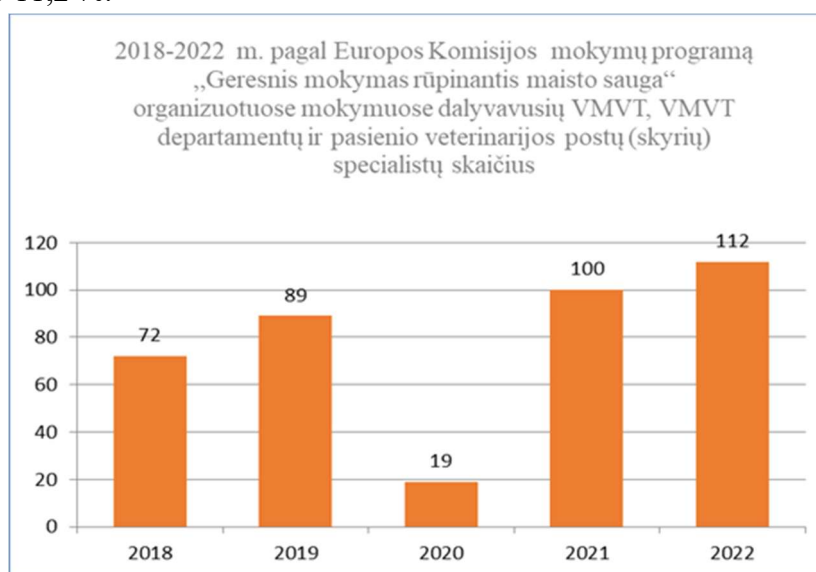
VMVT. Darbuotojai kasmet pagal iš anksto sudaromus planus, atsižvelgiant į darbuotojų poreikius, jų vykdomas funkcijas, veiklos vertinimo išvadas, tiesioginių vadovų siūlymus ir į teisės aktų reikalavimų pasikeitimus, kelia kvalifikaciją įvairių sričių mokymuose, taip pat mokymuose pagal Europos Komisijos mokymų programą „Geresnis mokymas siekiant užtikrinti saugų maistą“.

Pagal Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės specialistų mokymų planą 2022 m. vyko 24 mokymai, kuriuose kvalifikaciją kėlė 2 919 VMVT, VMVT departamentų ir jų skyrių, pasienio veterinarijos postų (skyrių) specialistų:

- „2022 m. gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės planas ir jo įgyvendinimas“ (175 dalyviai);
- „Administracinių nusižengimų, susijusių su gyvūnų gerovės ir apsaugos reikalavimų pažeidimais, žiauriu elgesiu su gyvūnais ir jų kankinimu, teisenos ypatumai“ (187 dalyviai);
- „Gyvūninio maisto valstybinės kontrolės aktualijos“ (112 dalyvių);
- „Administracinių nusižengimų teisenos procesinės taisyklės. Duomenų tvarkymo Administracinių nusižengimų registre ypatumai“ (372 dalyviai);
- „Veikliųjų medžiagų patvirtinimas ir augalų apsaugos produktų registravimas Europos Sąjungoje, pesticidų likučių susidarymas augaluose ir ant jų, didžiausia leistina pesticidų likučių koncentracija, poveikio žmogui rizikos vertinimas“ (104 dalyviai);
- „Kompleksinės paramos ir susietosios paramos už ūkinius gyvūnus reikalavimų įgyvendinimo kontrolė“ (202 dalyviai);
- „Gyvūninių produktų eksporto į trečiąsias šalis apžvalga ir aktualijos. Siuntų sertifikavimo (per TRACES NT) reikalavimai. Trečiųjų šalių teisės aktų reikalavimai“ (104 dalyviai);
- „Gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos plano įgyvendinimas“ (217 dalyviai);
- „Darbas su Maisto kontrolės informacine sistema ir Gyvūninio maisto kontrolės informacine sistema ir mobiliąją aplikaciją. Pakeitimų / atnaujinimų apžvalga“ (143 dalyviai);
- „Maisto kontrolės aktualijos“ (123 dalyviai);
- „Akvakultūros įmonės biologinio saugumo plano įvertinimas“ (109 dalyviai);
- „Įvežamų į ES teritoriją iš trečiųjų šalių gyvūninių ir sudėtinių produktų, negyvūninių pašarų, gyvūnų augintinių pasienio kontrolės aktualijos“ (99 dalyviai);
- „Maisto įstatymo pažeidimų protokolų surašymas ir bylos formavimas“ (206 dalyviai);
- „Valstybinė pašarų kontrolė“ (49 dalyviai);
- „Leidimų teikti produktyvumo tyrimus turėtojų valstybinės kontrolės ypatumai“ (14 dalyvių);
- „Veterinarijos sanitarijos skyriaus valstybinės kontrolės aktualijos“ (114 dalyvių);
- „Afrikinio kiaulių maro protrūkių likvidavimas“ (113 dalyvių);
- „Afrikinis kiaulių maras“ (102 dalyviai);
- „JAV maisto saugos ir kokybės reikalavimų užtikrinimas ir kontrolė mėsos perdirbimo įmonėse, eksportuojančiose mėsos produktus į JAV“ (11 dalyvių);
- „Alaus gamybos pradmenų programa“ (27 dalyviai);

- „Darbo su modernizuotu gyvūnų, gyvūninių produktų, žaliavų ir pašarų išvežimo iš Lietuvos leidimų registru L2 pristatymas“ (150 dalyvių);
- „Tikrinimo prieš ir po skerdimo duomenų suvedimas į elektroninę programą“ (125 dalyviai);
- „Racionalus antibiotikų naudojimas siekiant sumažinti patogeninių mikroorganizmų rezistentiškumą“ (30 dalyvių);
- „Viešojo maitinimo įmonių valstybinė kontrolė ugdymo įstaigose, aktualijos ir tendencijos“ (31 dalyvis).

112 VMVT, VMVT departamentų ir jų skyrių, pasienio veterinarijos postų (skyrių) specialistų 2022 m. dalyvavo pagal Europos Komisijos mokymų programą „Geresnis mokymas rūpinantis maisto sauga“ organizuojuose 33 temų mokymuose. Palyginti su 2021 m., dalyvių skaičius padidėjo 11,2 %.

Specialistai išklause šias temas:

- „Naujasis ES gyvūnų sveikatos įstatymas (sausumos gyvūnai) (6 dalyviai);
- „Gyvūnų gerovė transportavimo metu“ (6 dalyviai);
- „Gyvūnų gerovė paukštininkystės ūkiuose, kuriuose auginami mėsiniai viščiukai“ (2 dalyviai);
- „Užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų prevencija, kontrolė ir likvidavimas“ (2 dalyviai);
- „Audito sistemos ir vidaus auditas“ (4 dalyviai);
- „Veterinarinė ir maisto importo kontrolė pasienio veterinarijos postuose (šalutiniai gyvūniniai produktai / gyvūninės kilmės maisto produktai ir produktų sudėtis)“ (10 dalyvių);
- „Šunų ir kačių judėjimas“ (3 dalyviai);
- „Oficialios kontrolės taisyklės“ (1 dalyvis);
- „Prekybos kontrolės ir kvalifikuotos pagalbos sistema (TRACES) (gyvū gyvūnų ir gyvūninių produktų importas / ES vidaus prekyba gyvais gyvūnais ir gyvūninės kilmės produktais)“ (7 dalyviai);
- „TRACES importas“ (2 dalyviai);
- „IMSOC sistemos komponentų naudojimas siekiant kompetentingų institucijų bendradarbiavimo“ (1 dalyvis);
- „Gyvūnų šėrimas (ES pašarų higienos taisyklės ir RVASVT auditas)“ (4 dalyviai);

- „ES teisės aktai dėl pašarų“ (1 dalyvis);
- „Maisto sudėtis ir informacija“ (6 dalyviai);
- „ES taisyklių, susijusių su mikrobiologiniais kriterijais, zoonozių ir zoonozių sukėlėjų stebėsenai bei kontrolėi, įgyvendinimas (mikrobiologiniai kriterijai)“ (2 dalyviai);
- „Maisto grandinės oficialios kontrolės nauji tyrimo metodai (elektroninė prekyba / bendrieji tyrimo ir kontrolės metodai)“ (5 dalyviai);
- „Įmonėms taikomi lankstumo reikalavimai“ (5 dalyviai);
- „Bendrujų higienos reikalavimų ir kontrolės procedūrų, pagrįstų maisto verslo operatorių parengtais RVASVT principais, auditavimas“ (2 dalyviai);
- „Pirminės gamybos maisto higiena (augaliniai produktai / vandens gyvūnai)“ (5 dalyviai);
- „Maisto savybės gerinančios medžiagos“ (5 dalyviai);
- „Mėsos (įskaitant produktus su mėsa) higiena ir kontrolė“ (2 dalyviai);
- „Zoonozių kontrolė“ (1 dalyvis);
- „Skerdenų klasifikacija“ (2 dalyviai);
- „Super“ maistas ir papildai – rizikinga ar sveika?“ (2 dalyviai);
- „Ekologiška gamyba ir ekologiškų produktų ženklinimas“ (3 dalyviai);
- „Geografinių nuorodų ir garantuotų tradicinių gaminių įstatymai ir kontrolė“ (2 dalyviai);
- „Antimikrobinio atsparumo prevencija ir kontrolė atsižvelgiant į „vienos sveikatos“ požiūrį“ (6 dalyviai);
- „Antimikrobinis rezistentiškumas“ (2 dalyviai);
- „Tarpsektorinės modeliavimo pratybos dėl krizių valdymo ir koordinavimo (gyvūnų sektorius)“ (3 dalyviai);
- „Pasiruošimas gyvūnų ligoms, įskaitant ankstyvąjį išpėjimą, nenumatytų atvejų planavimą ir gyvūnų ligų kontrolę“ (2 dalyviai);
- „Tarpsektorinės modeliavimo pratybos dėl krizių valdymo ir koordinavimo (maisto sektorius)“ (4 dalyviai);
- „Pasirengimas per maistą plintantiems protrūkiams ir jų valdymas“ (2 dalyviai);
- „Maisto saugos rizikos vertinimo principai ir metodai (gyvūnų sveikata ir gerovė / mityba)“ (2 dalyviai).

VATŽŪM. Darbuotojai kasmet pagal iš anksto sudaromus planus, atsižvelgiant į darbuotojų poreikius, jų vykdomas funkcijas, veiklos vertinimo išvadas, tiesioginių vadovų siūlymus ir į teisės aktų reikalavimų pasikeitimus, dalyvauja mokymuose, kelia kvalifikaciją įvairiose srityse. Siekiant nuolat kelti darbuotojų, vykdančių rizikos vertinimo, planavimo ir analizės, konsultavimo, informavimo ir prevencijos ir fizinių patikrinimų funkcijas, kompetenciją, kasmet organizuojami vidiniai mokymai. 2021 m. tokių mokymų suorganizuota 24. 2022 m. buvo suorganizuota 30 vidinių ir išorinių mokymų, kai tam tikrų sričių mokymuose galėjo dalyvauti ne vien VATŽŪM teritorinių padalinių darbuotojai, bet ir kartu prisijungti prie mokymų ūkio subjektai ar kitų institucijų (pvz., VMVT) darbuotojai. Siekiant didesnės konsultacijų telefonu kokybės, 2022 m. I–II ketv. papildomai buvo organizuoti vidiniai mokymai konsultavimą atliekantiems VATŽŪM darbuotojams, parengta ir išplatinta konsultavimo telefonu atmintinė.

VATŽŪM dalyvauja ir kitų įstaigų ir organizacijų rengiamuose seminaruose ir (ar) mokymuose ir pati organizuoja seminarus ūkio subjektams ir (ar) kt. institucijoms, įstaigoms fitosanitarijos, augalų veislių, augalų dauginamosios medžiagos, grūdų kokybės ir AAP priežiūros klausimais.

VATŽŪM specialistai taip pat dalyvauja mokymuose pagal Europos Komisijos mokymų programą „Geresnis mokymas siekiant užtikrinti saugų maistą“.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl, užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirta teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

Užtikrinant (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies f punkto nuostatų vykdymą, kompetentingos institucijos turi atitinkamus ir tinkamai prižiūrimus infrastruktūros objektus ir įrangą, kad užtikrintų darbuotojų efektyvų ir veiksmingą oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos vykdymą.

VMVT, VATŽŪM biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai ir VŠĮ „Ekoagros“ finansinės būklės ataskaitos ir veiklos rezultatų ataskaitos skelbiamos viešai institucijų interneto svetainėse.

<https://vmvt.lt/veikla/finansiniu-ataskaitu-rinkiniai>

<https://vmvt.lt/veikla/biudzeto-vykdymo-ataskaitu-rinkiniai>

<http://www.vatzum.lt/lt/administracine-informacija/biudzeto-vykdymo-ataskaitu-rinkiniai/>

<http://www.vatzum.lt/lt/administracine-informacija/finansiniu-ataskaitu-rinkiniai/>

<https://www.ekoagros.lt/veiklos-ataskaitos-2>

Leistinas maksimalus valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius ir institucijų struktūra yra reglamentuojama teisės aktais.

Patvirtintų darbuotojų pareigybių skaičius VMVT, VATŽŪM ir VŠĮ Ekoagros 2021–2022 m.

Institucija	2021	2022
VMVT	1 267	1 264
VATŽŪM	355	355
VŠĮ Ekoagros	75	82

Užtikrinant (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies g punkto nuostatų vykdymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu paskirtos kompetentingos institucijos, atsakingos už (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento nuostatų, įskaitant nuostatas, reglamentuojančias oficialiąją kontrolę ir kitą oficialiąją veiklą, įgyvendinimą.

VMVT. Atsakinga už nuostatų, reglamentuojančių oficialiąją kontrolę ir kitą oficialiąją veiklą, įgyvendinimą (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 1 straipsnio 2 dalies a, b, c, d, e, f, j punktuose nustatytoje srityse ir i punkte nustatytoje ekologiškų produktų ženklinimo srityje.

VMVT įgaliojimai nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintuose nuostatuose: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c2bf28a4730111e99ceae2890faa4193>

VATŽŪM. Atsakinga už nuostatų, reglamentuojančių oficialią kontrolę ir kitą oficialiąją veiklą, įgyvendinimą (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 1 straipsnio 2 dalies g, h punktuose nustatytose srityse.

VATŽŪM įgaliojimai nustatyti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintuose nuostatuose: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.BB112D21F8D3/asr>

ŽŪM. Atsakinga už nuostatų, reglamentuojančių oficialiąją kontrolę ir kitą oficialiąją veiklą, įgyvendinimą (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 1 straipsnio 2 dalies i punkte nustatytoje ekologinės gamybos srityse.

ŽŪM įgaliojimai nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintuose nuostatuose: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.64CF02BD2377/asr>

Užtikrinamos (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies h punkto nuostatų vykdymą, kompetentingos institucijos yra įsidiegusios teises procedūras, skirtas darbuotojų prieigai prie veiklos vykdytojų valdų ir jų turimų dokumentų užtikrinti, kad galėtų tinkamai atlikti užduotis.

VMVT. 2022–2024 m. DNKP yra nurodyta apie VMVT elektroninių duomenų mainų įgyvendinimą su kitomis institucijomis.

Vystant tarpinstitucinį bendradarbiavimą, dialogą su įvairiomis nevyriausybinėmis ir mokslo organizacijomis, yra pasirašomos bendradarbiavimo sutartys, susitarimai dėl bendrų patikrinimų atlikimo, informacijos apie vykdytos kontrolės rezultatus keitimosi, kvalifikacijos kėlimo, susitikimų organizavimo.

Siekiant įgyvendinti bendradarbiavimą, keičiantis ir analizuojant renkamą informaciją, susijusią su mokesčių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimais ir nusikalstamomis veikomis, darančiomis žalą valstybės finansų sistemai, ekonomikai ir verslo tvarkai ir mokesčių surinkimui, nustatant gėsmes valstybės finansų sistemai ir mokesčių surinkimui ir suderinant institucijų veiklos prioritetus, planuojant ir organizuojant pagal kompetenciją priemonių, skirtų minėtiems pažeidimams ir nusikalstamoms veikoms atskleisti ir iširti, įgyvendinimą yra įsteigti Rizikos analizės centras ir Jungtinių operacijų centrai. Rizikos analizės centrą įsteigė Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybinė darbo inspekcija prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba. Rizikos analizės centro ir Jungtinių operacijų centrų veiklą reglamentuoja Rizikos analizės centro darbo reglamentas ir Jungtinių operacijų centrų darbo reglamentas.

VMVT yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis su Valstybine mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Nacionaline mokėjimo agentūra prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA), VšĮ Ekoagros, VATŽŪM, Valstybės įmone Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centru, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmais, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, VšĮ „Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba“, Policijos departamentu prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

VATŽŪM. Siekdama koordinuoti ūkio subjektų veiklos priežiūros veiksmus su kitomis priežiūrą atliekančiomis institucijomis, VATŽŪM bendradarbiauja su VšĮ „Ekoagros“, VMVT, NMA, Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir kitomis institucijomis. Iš minėtų institucijų gauta informacija naudojama ūkio subjektų veiklos rizikingumui vertinti. VATŽŪM ir VšĮ „Ekoagros“ keičiasi informacija, susijusia su AAP naudojimo priežiūra ekologinės gamybos ūkiuose. 2022 m. VšĮ „Ekoagros“ pateikė VATŽŪM 10 (2021 m. – 8) pranešimų apie nustatytus pažeidimus ekologiniuose gamybos ūkiuose. VATŽŪM teikia informaciją VMVT apie nustatytus AAP naudojimo pažeidimus, galinčius turėti įtakos pašarų ar maisto saugai (neregistruotų AAP naudojimas, AAP naudojami ne pagal paskirtį arba nesilaikant nustatytų normų ar termino iki derliaus nuėmimo ir kt.). 2022 m. VATŽŪM pateikė NMA 11 (2021 m. – 8) pranešimų apie ūkio subjektus, kurių veikloje nustatyta AAP naudojimo reikalavimų pažeidimų, o iš NMA gavo informaciją apie ūkio subjektus, kurių valdose buvo nustatyta AAP naudojimo reikalavimų nesilaikymo atvejų.

2022–2024 m. DNKP yra nurodyta apie VATŽŪM elektroninių duomenų mainų įgyvendinimą su kitomis institucijomis.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl, užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirtos teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

Kompetentingos institucijos, užtikrindamos (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 5 straipsnio 1 dalies i punkto nuostatų vykdymą, yra pasirengusios nenumatytų atvejų planus, kuriuos prireikus vykdytų ekstremaliosios situacijos atveju.

VMVT. VMVT yra sudariusi neatidėliotinių priemonių planus, kuriais siekiama tinkamai pasirengti organizuoti pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų likvidavimą, koordinuoti gyvūnų užkrečiamųjų ligų likvidavimo priemonių įgyvendinimą, pavojingų gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolę ir prevenciją. VMVT yra suplanavusi vieną kartą per metus organizuoti mokymus ir (ar) pratybas VMVT teritorinių departamentų specialistams dėl veiksmų, pasireiškus gyvūnų užkrečiamųjų ligų įtarimams ar protrūkiams, kurių metu aptariama ligų epidemiologija, ligų situacija pasaulyje, neatidėliotinos priemonės ligų įtarimo ir patvirtinimo atvejais.

VMVT 2022 m. organizavo VMVT departamentų specialistams mokymus, kurių metu pateikė naujausią informaciją, supažindino su teisės aktų naujovėmis, stebėsenos planais ir jų įgyvendinimu, pasidalijo patirtimi dėl gyvūnų užkrečiamųjų ligų prevencijos:

- mokymuose „Gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos plano įgyvendinimas“ supažindinta su gyvūnų užkrečiamųjų ligų stebėsenos plano įgyvendinimo eiga ir šių ligų situacija Lietuvoje ir Europoje, priminti veterinarinės kontrolės ir prevencinių priemonių veiksmai dėl pastaraisiais metais didžiausią grėsmę keliančių gyvūnų užkrečiamųjų ligų – paukščių gripo, afrikinio kiaulių maro (AKM) ir SARS-CoV-2 viruso atvejų kailiniams gyvūnams;

- mokymuose „Afrikinis kiaulių maras“ supažindinta su Europos Komisijos vaidmeniu valdant afrikinį kiaulių marą, taip pat su šios ligos paplitimu Europoje ir Lietuvoje.

- mokymuose „Afrikinio kiaulių maro protrūkių likvidavimas“ supažindinta su 2022 m. afrikinio kiaulių maro paplitimo Europoje ir Lietuvoje aktualijomis. Aptartos židinių likvidavimo situacijos afrikinio kiaulių maro protrūkių metu VMVT teritorinių departamentų kontroliuojamose teritorijose.

VMVT nenumatytų įvykių maisto, geriamojo vandens ir pašarų srityse valdymo bendrajame plane nustatyti bendrieji nenumatytų įvykių maisto, geriamojo vandens ir pašarų srityse (toliau – įvykiai) koordinavimo, reagavimo į juos, informacijos apie įvykius teikimo ir bendradarbiavimo su kitomis kompetentingomis institucijomis pagal VMVT kompetenciją reikalavimai. VMVT šiuo planu vadovaujasi, kai dėl bet kokio biologinio, cheminio ar fizinio pavojaus maiste, geriamajame vandenyje ar pašaruose kyla tiesioginė ar netiesioginė rizika visuomenės sveikatai. Nenumatytų įvykių, susijusių su maisto, pašarų biologine, chemine ar fizine tarša, valdymas VMVT vykdomas centriniu ir teritoriniu lygmeniu, atsižvelgiant į nenumatyto įvykio pobūdį, mastą.

Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės valdymo principai ir ypatingų epideminių situacijų nustatymo tvarka reglamentuoti įstatymuose. Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės valstybinį valdymą Lietuvoje vykdo Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – SAM) ir jai pavaldžios įstaigos. Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės priemonių įgyvendinimo valstybinę priežiūrą koordinuoja SAM, o pagal kompetenciją vykdo SAM pavaldžios įstaigos, VMVT.

VMVT veikla susijusi su pasirengimu reaguoti į nenumatytus atvejus maisto ir geriamojo vandens srityje, todėl 2022 m., siekiant stiprinti pasirengimą, dalyvauta Radiacinės apsaugos centro, Priešgaisrinės ir apsaugos gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės organizuotose:

- valstybinio lygio stalo pratybose „Civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimas organizuoti radioaktyviosiomis medžiagomis galimai užterštų maisto produktų, jų žaliavų, pašarų bei vandens laboratorinę kontrolę ir priimti sprendimus dėl vartojimo apribojimų branduolinės avarijos Baltarusijos atominėje elektrinėje atveju“;

- valstybės lygio stalo pratybose „Budrus sakalas“ (imituotas incidentas – cheminė aplinkos tarša, sprogdymas azoto gamykloje);

- valstybės lygio civilinės saugos funkcinėse pratybose „Civilinės saugos sistemos subjektų veiksmai įvykus branduolinei avarijai Baltarusijos Respublikos teritorijoje esančioje atominėje elektrinėje“.

VATŽŪM. Siekiant tinkamai pasirengti, organizuoti ir laiku reaguoti į nenumatytus augalams pavojingų kenkėjų paplitimo atvejus, VATŽŪM 2022 m. parengė pasiūlymus dėl:

- Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. 3D-262 „Dėl kai kurių kenksmingų augalams ir augaliniams produktams organizmų, augalų, augalinių produktų ir kitų objektų įvežimo į Lietuvos Respublikos teritoriją ir gabenimo joje moksliniais ir selekcijos tikslais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo (patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 3D-870);

- Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. 3D-263 „Dėl Augalo paso išdavimo ir keitimo reikalavimų aprašo, Fitosanitarinių tikrinimų, siekiant Lietuvos Respublikos teritoriją ar jos dalį pripažinti saugoma zona, atlikimo reikalavimų aprašo ir Tam tikrų augalų, augalinių produktų ir su jais susijusių objektų vežimo saugoma zona reikalavimų aprašo

patvirtinimo“ išdėstymo nauja redakcija (patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 3D-594);

- Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. kovo 30 d. įsakymo Nr. 89 „Dėl Bulvių vėžio fitosanitarinės kontrolės ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos patvirtinimo“ išdėstymo nauja redakcija (patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. kovo 10 d. įsakymu Nr. 3D-144);

- Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 219 „Dėl bulvinių cistas sudarančių nematodų kontrolės ir fitosanitarijos priemonių tvarkos patvirtinimo“ išdėstymo nauja redakcija (patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. kovo 8 d. įsakymu Nr. 3D-134);

- Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. 3D-97 „Dėl Bulvių žiedinio puvinio fitosanitarinės kontrolės ir fitosanitarijos priemonių taikymo taisyklių patvirtinimo“ išdėstymo nauja redakcija;

- Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. vasario 28 d. įsakymo Nr. 3D-98 „Dėl *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi et. al kenksmingojo organizmo fitosanitarinės kontrolės ir fitosanitarijos priemonių taikymo taisyklių patvirtinimo“ išdėstymo nauja redakcija.

Siekdama užkirsti kelią augalams pavojingų kenkėjų patekimui į Lietuvos Respublikos teritoriją ir kaip galima greičiau identifikuoti pavojingus augalų kenkėjus, kad būtų laiku pritaikytos būtinos kontrolės priemonės kenkėjų plitimui sustabdyti, VATŽŪM 2021–2022 m. vykdė prevencines priemones, nustatytas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 3D-156 „Dėl Žemės ūkio ministerijos 2020–2022 metų ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių plano patvirtinimo“, ir teikė informaciją apie jų įgyvendinimą ŽŪM. 2022 m. buvo vertinamas materialinių išteklių poreikis, kuris būtinas likviduojant augalų kenkėjų židinių protrūkius.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirtos teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

Užtikrindamos (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 12 straipsnio 1 dalies nuostatų vykdymą, kompetentingos institucijos oficialiąją kontrolę vykdo, vadovaudamos dokumentais įformintomis procedūromis, kurios apima (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento II priedo II skyriuje nustatytų kontrolės procedūrų sritis.

VMVT. Kontrolės sritys yra akredituotos pagal Lietuvos standarto LST EN ISO/IEC 17020:2012 reikalavimus. VMVT yra akredituota kaip A tipo kontrolės įstaiga (keliami aukščiausi nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimai) gyvūninio ir negyvūninio maisto valstybinei kontrolei, gyvūninių produktų importo, eksporto ir vežimo tranzitu pasienio veterinarinei kontrolei atlikti.

2022 m. galiojo 237 kokybės sistemos dokumentai (94 kokybės sistemos programos ir 143 kokybės sistemos darbo instrukcijos), kuriuose aprašyti maisto ir veterinarinės kontrolės principai, ir Kokybės vadovas. Per 2022 m. naujai patvirtinti 8 kokybės sistemos dokumentai (4 kokybės sistemos programos ir 4 kokybės sistemos darbo instrukcijos); pakeisti / papildyti / atnaujinti 56 kokybės sistemos dokumentai (26 kokybės sistemos programos ir 30 kokybės sistemos darbo instrukcijų).

Per 2022 metus panaikinti 7 kokybės sistemos dokumentai (3 kokybės sistemos programos ir 4 kokybės sistemos darbo instrukcijos).

VATŽŪM. Veikla atitinka LST EN ISO 9001:2015 standarto reikalavimus. Kokybės vadybos sistema (toliau – KVS) aiškiai aprašyta ir įforminta privalomais dokumentais. Įdiegus KVS, padidėjo pavestų funkcijų vykdymo efektyvumas ir pagerėjo asmenų (ūkio subjektų ar klientų) aptarnavimo lygis, darbuotojams lengviau atlikti pavestas funkcijas (pvz., kontroliuoti ūkio subjektus, kaip jie laikosi teisės aktų reikalavimų, tikrinti, ar jie nepažeidžia teisės aktų, konsultuoti ūkio subjektus aktualiais augalininkystės srities klausimais).

VATŽŪM prižiūri ir nuolat tobulina KVS procesus, susijusius tiek su priežiūros ir kontrolės, tiek su bendrosiomis (pvz., personalo mokymų, turto ir informacinių technologijų valdymo) funkcijomis, kasmet peržiūri KVS procedūrų aprašus ir kitus su KVS susijusius dokumentus. Atsižvelgiant į teisės aktų ir LST EN ISO 9001:2015 standarto reikalavimus, planuojami ir atliekami veiklos ir procesų tikrinimai (vidaus auditai).

2022 m. buvo parengta 20 (2021 m. – 32) KVS dokumentų pakeitimų, vadovaujantis LST EN ISO 9001:2015 standarto reikalavimais.

FTLS, vadovaudamasi LST EN ISO/IEC 17025:2018 reikalavimais ir siekdama tobulinti KVS ir išplėsti akreditavimo sritį, 2022 m. atliko 255 (2021 m. – 110) KVS dokumentų pakeitimus (kokybės vadovo, kokybės sistemos procedūrų, instrukcijų, techninių dokumentų, kokybės sistemos dokumentų formų, standartinių veiklos procedūrų).

2022 m. buvo atlikta VATŽŪM vidaus kontrolės analizė, nustatytas poreikis VATŽŪM vidaus kontrolės sistemoje stiprinti rizikų vadybos dėmenį, kad jis taptų reguliarius visuose struktūriniuose padaliniuose – tam tikslui per 2022 m. IV ketv. parengtas su vidaus kontrolės tobulinimu susijusių tikslinamų vidaus dokumentų paketas ir numatytas VATŽŪM darbuotojų mokymas rizikų valdymo srityje.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu, Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1K-195 „Dėl Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje“, ir atsižvelgiant į VATŽŪM veiklos ypatumus ir veiklą reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus, atnaujinta / patobulinta Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vidaus kontrolės politika ([patvirtinta 2022 m. birželio 30 d., Nr. A1-369](#)) ir Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų vidaus kontrolės tvarkos aprašas (patvirtintas 2022 m. gruodžio 23 d., Nr. A1-744).

Siekiant tinkamai atlikti ūkio subjektų veiklos priežiūrą, 2022 m. buvo atnaujintas / patobulintas:

- Asmenų aptarnavimo Valstybinėje augalininkystės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos „vieno langelio“ principu tvarkos aprašas (patvirtintas 2022 m. birželio 30 d., Nr. A1-368);
- Ūkio subjektų konsultavimo Valstybinėje augalininkystės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos tvarkos aprašas (patvirtintas 2022 m. liepos 29 d., Nr. A1-411);

- Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos atliekamos ūkio subjektų veiklos priežiūros taisyklės (patvirtintos 2022 m. gruodžio 1 d., Nr. A1-679);
- Teisės aktų, reglamentuojančių ūkio subjektų priežiūrą ir įtvirtinančių atitinkamų sričių reikalavimus, sąrašas (patvirtintas 2022 m. gruodžio 13 d., Nr. A1-710);
- Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų vidaus kontrolės tvarkos aprašas (patvirtintas 2022 m. gruodžio 23 d., Nr. A1-744).

2021 m. buvo parengtos 22 kontrolinių klausimynų pildymo rekomendacijos, skirtos / taikomos VATŽŪM darbuotojams, atliekantiems ūkio subjektų veiklos priežiūrą. 2022 m. buvo parengtos 2 kontrolinių klausimynų pildymo rekomendacijos, taip pat parengtos / atnaujintos 3 patikrinimo išvadų pildymo rekomendacijos.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirtos teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

Kompetentingos institucijos, užtikrindamos (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 12 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatų vykdymą, yra įsidięgusios kontrolės tikrinimo procedūras, prireikus jas atnaujina, visais atvejais imasi koregavimo veiksmų, kai kontrolės tikrinimo procedūrose nustato trūkumų.

VMVT. Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės veiksmingumo vertinimas atliekamas pagal Valstybinės maisto ir veterinarinės kontrolės verifikavimo procedūros aprašą, patvirtintą VMVT direktoriaus įsakymu, ir kokybės vadybos sistemos vidaus auditų metu. Atskirų sričių valstybinės kontrolės verifikavimas atliekamas centriniu ir teritoriniu lygmeniu. Centrinio lygmeniu verifikavimą atlieka VMVT Maisto, Veterinarijos sanitarijos, Gyvūnų sveikatingumo ir gerovės, Veterinarinių vaistų ir pašarų skyrių specialistai, teritoriniu lygmeniu – VMVT departamentų specialistai. 2022 m. centriniu ir teritoriniu lygmeniu buvo verifikuotos visos sritys, už kurias VMVT atsakinga (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 1 straipsnio 2 dalies a, b, c, d, e, f, j punktuose nustatytas sritis ir i punkte nustatytą ekologiškų produktų ženklavimo sritį).

Valstybinės kontrolės vertinimas atliekamas ir kokybės vadybos sistemos vidaus auditų metu. Detali informacija apie tokių auditų tikslus, uždavinius pateikta 2022–2024 m. DNKP.

2021–2022 m. atlikti VMVT kokybės vadybos sistemos vidaus auditai

Metai	Atliktų planinių vidaus kokybės sistemos auditų skaičius	Audituotų subjektų skaičius	Nustatytų neatitikimų skaičius	Pateiktų rekomendacijų skaičius
2021 m.	10	43	7	68

2022 m.	5	26	6	36
----------------	---	----	---	----

Vykstant dokumentinę korekcinių ir koregavimo veiksmų kontrolę, 2022 m. gruodžio mėn. po atliktų vidaus kokybės sistemos auditų nustatyta, kad audituotuose VMVT teritoriniuose padaliniuose įgyvendinta 100 % korekcinių veiksmų ir 100 % koregavimo veiksmų.

VATŽŪM. VATŽŪM, siekdama užtikrinti, kad pavestos funkcijos būtų vykdomos, laikantis teisės aktų reikalavimų ir LST EN ISO 9001:2015 standarto nuostatų dėl veiklos rezultatų stebėsenos, tinkamo funkcionalumo ir nuolatinio KVS tobulinimo, gerinamos veiklos efektyvumo ir rezultatyvumo, ir vadovaudamasi patvirtinta programa, atlieka veiklos ir procesų tikrinimus (vidinius auditus). Veiklos ir procesų tikrinimų rezultatas – įgyvendinti korekciniai, koregavimo ir prevenciniai veiksmai, patikslinti procesai, atnaujinti teisės aktai, atsižvelgta į pateiktas gerinimo galimybes

2021–2022 m. atlikti VATŽŪM kokybės vadybos sistemos pagal LST EN ISO 9001:2015 standartą vidaus auditai (tikrinimai)

Metai	Planinių vidaus auditų (tikrinimų) skaičius	Audituotų / tikrintų padalinių skaičius	Neatitikimų skaičius	Pastabų skaičius	Gerinimo galimybių skaičius
2021	8*	7	0	7	17
2022	9**	8	0	6	24

*2021 m. vienas tikrinimas iš 8 suplanuotų tikrinimų nebuvo atliktas dėl objektyvių priežasčių, tačiau perkeltas į 2022 m.

**2022 m. vienas tikrinimas iš 9 suplanuotų tikrinimų nebuvo atliktas dėl objektyvių priežasčių, tačiau perkeltas į 2023 m.

Per 2021–2022 m. atliktus tikrinimus neatitikimų LST EN ISO 9001:2015 standarto ir kitų teisės aktų reikalavimams, kurie galėtų sukelti didelę žalą VATŽŪM veiklai, darbuotojams, turtui ar klientams / suinteresuotiesiems asmenims, nenustatyta. Tikrinimai atlikti detalai ir tinkamai, KVS radiniai nustatomi tiksliai.

Kiekvienais metais po atliktų tikrinimų parengiamos apibendrintos ketvirčio, metinės ataskaitos, priimami atitinkami sprendimai. Kiekvienais metais atliekant vadybos vertinamąją analizę papildomai apsvaustomi auditų radiniai, prireikus ir dažniau, kitais būdais (pvz., per pasitarimus, aptarimus).

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2019-11-27 rašte Nr. 2D-3647 (3.28E) pateiktoje išvadoje suformuluotų pasiūlymų ir rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planą, Fitosanitarijos, Pasienio kontrolės koordinavimo ir regioninių skyrių atstovų „atsitiktinius“ paskyrimus, kartu su pasienio kontrolės postų (skyrių) specialistais buvo numatyta vykdyti atvykstančių krovinių atitikties prekybos standartams patikrinimus. Per 2020–2021 m. buvo atlikti 6 atsitiktiniai patikrinimai, išvados pateiktos VATŽŪM direktoriui. Taip pat teiktos rekomendacijos, į kurias buvo atsižvelgta. 2022 m. atsitiktiniai patikrinimai nebuvo vykdomi.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma,

skirta teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

Užtikrinant (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 6 straipsnio 1 dalies nuostatų vykdymą kompetentingos institucijos vykdo vidaus auditus arba pasirūpina, kad juose būtų vykdomi auditai, ir atsižvelgdamos į tų auditų rezultatus imasi atitinkamų priemonių.

Kompetentingų institucijų audito tarnybų veiklos organizavimo tvarka yra aprašyta 2022–2024 m. DNKP:

<https://vmvt.lt/veikla/planavimo-dokumentai/vieningi-integruoti-daugiameciai-nacionaliniai-kontroles-planai?language=lt>

VMVT. VMVT ir jai pavaldžios įstaigos NMVRVI auditus atlieka VMVT Vidaus audito skyrius. Vidaus audito principai, metodai ir procedūros išdėstyti vidaus kokybės sistemos dokumentuose.

2021–2022 m. atlikti VMVT vidaus auditai

Metai	Atliktų planinių vidaus auditų skaičius	Audituotų subjektų skaičius	Pateiktų rekomendacijų skaičius
2021	3	18	81
2022	3	9	40

Iš 2021 m. pateiktų 81 rekomendacijos veiklai ir valstybinei kontrolei gerinti buvo įgyvendintos 46 rekomendacijos, likusių 35 rekomendacijų įgyvendinimo terminas buvo numatytas 2022 m., tačiau įgyvendintos 33, o likusios 2 rekomendacijos nukeltos į 2023 m.

Iš 2022 m. pateiktų 40 rekomendacijų veiklai ir valstybinei kontrolei gerinti buvo įgyvendintos 16 rekomendacijų, likusių 24 rekomendacijų įgyvendinimo terminas numatytas 2023 m.

VATŽŪM. Užtikrinant Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. birželio 9 d. įsakymo Nr. 3D-428 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. gegužės 24 d. įsakymo Nr. 3D-490 „Dėl Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų ir administracijos struktūros patvirtinimo“ pakeitimo“ nuostatų vykdymą, nuo 2020-07-01 VATŽŪM vidaus auditus atlieka Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos vidaus audito funkcijas atliekantis struktūrinis padalinys – Centralizuoto vidaus audito skyrius.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyrius 2020-09-04–10-30 atliko auditą. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2020-10-30 ataskaitoje Nr. 10AT-11 (7.25) „Dėl Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos 2019 m. finansinės veiklos audito ataskaitos“ pateiktos 4 rekomendacijos. VATŽŪM parengė nurodytų rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planą, kuriame nurodyti atsakingi padaliniai ir rekomendacijų įgyvendinimo terminai. Šios rekomendacijos įgyvendintos per 2021 m. pagal atliktą auditą. 2021 m. vidaus auditas Augalininkystės tarnyboje nebuvo atliktas.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyrius pradėjo auditą 2022-01-25. 2022-02-10 dėl skubaus ŽŪM vadovybės pavedimo auditas buvo sustabdytas, o

nuo 2022-10-24 buvo tęsiamas. Auditas baigtas 2022-12-29. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2022-12-29 ataskaitoje Nr. 10AT-18 (7.25) „Dėl Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos veiklos audito ataskaitos“ pateiktos 2 vidutinio reikšmingumo rekomendacijos ir 1 žemo reikšmingumo rekomendacija. Parengtas rekomendacijoms įgyvendinti priemonių planas, numatyti jų atlikimo terminai. 1 žemo reikšmingumo rekomendacijai numatyta priemonė įgyvendinta 2022 m. Kitoms 2 vidutinio reikšmingumo rekomendacijoms parinktom priemonėms terminai nesuėję, vykdoma, numatoma atlikti per 2023–2025 m.

Taip pat buvo atliktas Valstybės kontrolės auditas dėl 2021 m. valstybės konsoliduotų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių, kuris vyko 2021-10-18–2022-10-10. Auditas nenustatė VATŽŪM reikšmingų apskaitos klaidų.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl, užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirtos teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos generalinio direktorato Lietuvoje auditai

VMVT. Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos generalinis direktoratas (Nr. DG(SANTE)2022-7485) 2022 m. gegužės 3–gegužės 12 d. Lietuvoje atliko auditą.

Audito tikslas buvo įvertinti veterinarinių vaistų liekanų ir teršalų gyvuose gyvūnuose ir gyvūniniuose produktuose stebėseną, siekiant tiesiogiai arba kontroliuojant aplinką išvengti rizikos žmonėms ir gyvūnams, ją pašalinti arba sumažinti iki priimtino lygio.

Po atlikto audito Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos generalinio direktorato auditas paskelbė bendrą išvadą, kad Lietuvoje liekanų stebėsenos plano rengimas, jo įgyvendinimas ir tolesni veiksmai, kurių imtasi reikalavimų neatitinkančiais rezultatų atvejais, iš esmės atitinka Europos Sąjungos teisinius reikalavimus. Vis dėlto, kelių veiksnių šiuo metu vykdoma liekanų kontrolė yra ne tokia veiksminga. Tai susiję su ūkiuose auginamų žuvų mėginių ėmimo strategija, kai kuriais atvejais pakartotiniu mėginių ėmimu iš to paties gamintojo ir neišsamiu kai kurių neatitikties atvejų tyrimu. Svarbiausios problemos susijusios su analizės metodų patvirtinimo ir laboratorinių tyrimų rezultatų aiškinimo trūkumais, dėl kurių mažėja liekanų stebėsenos plano veiksmingumas.

Audito grupė taip pat pateikė 5 rekomendacijas, dėl kurių VMVT parengė korekcinį veiksmų įgyvendinimo planą.

Audito ataskaita, rekomendacijos ir jų įgyvendinimo planas yra skelbiami viešai Europos Komisijos svetainėje:

<https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit-report/details/4539>

VATŽŪM. 2022 m. VATŽŪM veikla ir efektyvumas ne kartą buvo vertintas auditų metu. 2022 m. vasario 7–14 d. VATŽŪM vyko Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos generalinio direktorato (Nr. DG(SANTE) 2022-7393) atliktas importuojamų augalų sveikatos kontrolės sistemos Lietuvoje auditas. Jo tikslas buvo įvertinti importuojamiems augalams, augaliniams produktams ir kitiems objektams taikomą oficialią augalų sveikatos kontrolės sistemą ir patikrinti, ar sistema atitinka Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) 2016/2031 ir (ES) 2017/625 reikalavimus. Kadangi dėl apribojimų, kuriuos lėmė COVID-19 pandemija, auditas buvo atliekamas nuotoliniu būdu, Pasienio kontrolės koordinavimo skyriaus darbuotojams teko ruošti ir auditoriams teikti didelės apimties vertinimui reikalingą informaciją. Auditas atliktas sėkmingai, išvadose pabrėžta, kad Lietuvoje įdiegta Europos Sąjungos reikalavimus atitinkanti organizuota sistema, skirta reguliuojamų augalų ir augalinių produktų oficialiai kontrolei vykdyti. Išvadose taip pat rašoma, kad kontrolę vykdo gerai parengti, Europos Sąjungos reikalavimus suprantantys ir dokumentais įformintas procedūras atlikti galintys darbuotojai. Audito išvadose pabrėžtas ir sėkmingas VATŽŪM bendradarbiavimas su Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos. Audito ataskaitoje Lietuvai pateiktos 3 rekomendacijos, kurios nebuvo susijusios su nacionalinių teisės aktų ar patvirtintų procedūrų nuostatomis. Dėl šių rekomendacijų įgyvendinimo pateiktas veiksmų planas, kurį Europos Komisija įvertino teigiamai ir patvirtino.

Audito ataskaita, rekomendacijos ir jų įgyvendinimo planas yra skelbiami viešai Europos Komisijos svetainėje:

<https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit-report/details/4528>

2022 m. rugsėjo 14–27 d. VATŽŪM vyko Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos direktorato (Nr. DG(SANTE) 2022-7475) auditas, kurio metu buvo siekiama įvertinti AAP tiekimo rinkai ir naudojimo kontrolės sistemą ir jos atitiktį Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimams. Gautoje Europos Komisijos auditorių ataskaitoje pažymėta, kad Lietuvoje AAP tiekimo rinkai ir naudojimo kontrolės sistema atitinka Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus ir VATŽŪM vykdoma kontrolės įgyvendinimo veikla yra pagrįsta rizikomis, efektyvi ir veiksminga. Lietuvai pateikta 1 rekomendacija dėl oficialios laboratorijos paskyrimo atlikti augalų apsaugos produktų tyrimus, vadovaujantis (ES) 2017/625 Oficialios kontrolės reglamento 37 straipsnio 1 dalimi. Dėl šios rekomendacijos įgyvendinimo pateiktas veiksmų planas, kurį Europos Komisija įvertino teigiamai ir patvirtino.

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl, užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirtos teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.

c) Veiksmai, atliekami kontroliuojamų ūkio subjektų veiklai gerinti

VMVT. Ūkio subjektų konsultavimas ir informacijos sklaida yra viena iš prioritetinių ūkio subjektų priežiūros institucijų veiklų.

2022 m. VMVT teritoriniai padaliniai ūkio subjektams ir visuomenei suorganizavo mokomųjų renginių, susijusių su gyvūnų sveikata ir gerove, 249 vnt. (2021 m. – 232 vnt.), ir maisto sauga ir kokybe – 157 vnt. (2021 m. – 133 vnt.)

Užtikrinant nuolatinę informacijos visuomenei apie VMVT darbą teikimą, aktyviai bendradarbiauta su nacionalinės ir regioninės žiniasklaidos atstovais, susijusių institucijų atstovais, derinti interviu tiesioginėms televizijos ir radijo laidoms, dalyvauta renginiuose. 2022 m. parengti 586 informaciniai pranešimai (2021 m. – 662).

VMVT nuolat informuoja vartotojus apie svarbiausius įvykius, produktų kokybės, ženklavimo reikalavimų, teisės aktų pasikeitimus, pateikia informaciją apie nustatytus teisės aktų reikalavimų pažeidimus ir kt. Pranešimai spaudai persiunčiami pagrindiniams šalies žiniasklaidos šaltiniams – naujienų agentūroms (ELTA ir BNS), regioninių šalies laikraščių, nacionalinių leidinių, interneto portalų, radijo ir televizijos redakcijų naujienų padaliniams, žinių tarnyboms.

2022 m. vykdyta aktyvi komunikacija apie gyvūnų gerovę, atsakingą gyvūnų laikymą ir ženklavimo naudą, išaiškintas nelegalias gyvūnų augintinių veisimo veiklas, teismų sprendimus nelegalių augintinių veisėjų bylose, gyvūnų užkrečiamųjų ligų (paukščių gripo, afrikinio kiaulių maro ir kt.) prevenciją, VMVT atstovų dalyvavimą viešuose renginiuose susitikimuose su kitomis institucijomis, gyvūninio maisto produktų eksporto statistikos tendencijas, naujas atvertas eksporto rinkas, maisto gamybos mažais kiekiais statistiką, reikalavimus, parengtas gaires, skirtas reikalavimų įgyvendinimui ir kitas VMVT veiklas.

2022 m. pradėtas naujas projektas – tinklalaidės, kuriose buvo diskutuojama aktualiomis temomis kartu su VMVT specialistu. Parengta medžiaga, suderinti dalyviai ir paskelbtos 11 tinklalaidžių gyvūnų gerovės, maisto saugos, verslo naujoko temomis.

2022 m. VMVT pradėjo vykdyti konsultavimo centralizavimo projektą. 2022 m. vasario mėn. VMVT buvo įdiegta ir pradėta naudoti nauja skambučių centro programa, birželio mėn. programa įdiegta ir pradėta naudoti 10 VMVT teritorinių departamentų.

Per 2022 m. suteikta 21 280 konsultacijų (2021 m. – 13 400), iš jų elektroniniu būdu – 4 193 (2021 m. – 4 454), telefonu – 17 087 (2021 m. – 8 946). Palyginus 2022 m. suteiktų konsultacijų skaičių su 2021 m., jų skaičius 2022 m. padidėjo 58 %.

Daugiausia vartotojų ir verslo subjektų užduodamų paklausimų, kaip ir kasmet, buvo importo, verslo steigimo, gyvūnų pervežimo, viešojo maitinimo, maisto produktų ženklavimo klausimais. Iš naujų vartotojams aktualesnių klausimų 2022 m. buvo dėl gamybos mažais kiekiais namuose galimybių ir reikalavimų, maisto papildų notifikavimo, pluoštinių kanapių produktų prekybos, taip pat dėl gyvūnų augintinių registravimo reikalavimų.

VATŽŪM. Įstaigos veikloje prioritetas teikiamas ūkio subjektų konsultavimui, metodinės pagalbos teikimui, kitų prevencinių priemonių, užkertančių kelią teisės aktų pažeidimams, įgyvendinimui, atsisakant požiūrio, kad teisės aktų laikymąsi galima užtikrinti tik taikant poveikio priemones, nuobaudas, o informavimas ir veikla skirta tam, kad ūkio subjektai galėtų tinkamai laikytis teisės aktų reikalavimų.

2022 m. fitosanitarijos srities klausimais buvo suteiktos 846 (2021 m. – 1 120) konsultacijos žodžiu ir 261 (2021 m. – 311) konsultacija raštu. Iš viso per 2022 m. suteiktos 1 107 konsultacijos.

Daugiausiai konsultacijų suteikta apie augalinės produkcijos importo ir eksporto reikalavimus, privalomą bulvių augintojų registravimą Lietuvos Respublikos fitosanitariniame registre ir šio proceso eigą, MPM ženklimą, reikalavimus iš trečiųjų šalių įvežamai medienai, augalų sveikatingumo kontrolės pokyčius dėl 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos

reglamento (ES) 2016/2031 dėl apsaugos priemonių nuo augalų kenkėjų, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 ir (ES) Nr. 1143/2014 ir panaikinamos Tarybos direktyvos 69/464/EEB, 74/647/EEB, 93/85/EEB, 98/57/EB, 2000/29/EB, 2006/91/EB ir 2007/33/EB, nuostatų įgyvendinimo.

2022 m. AAP, apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos (toliau – apdorojimo įranga), trąšų ir tręšiamųjų produktų (toliau – TP) sričių klausimais ūkio subjektams buvo suteikta 2 230 (2021 m. – 2 589) konsultacijų, t. y. 1 878 konsultacijos suteiktos žodžiu ir 352 raštu (2021 m. – 2 275 žodžiu, 314 raštu). Siekiant padėti ūkio subjektams įgyvendinti numatytus reikalavimus AAP, apdorojimo įrangos, TP ar dirvožemio gerinimo priemonių srityje ūkio subjektams buvo išsamiai aiškinamos teisės aktų, reglamentuojančių AAP ir TP priežiūros sritį, nuostatos: Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymo, Lietuvos Respublikos tręšiamųjų produktų įstatymo, Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, Apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos techninės apžiūros taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 199 „Dėl Apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos techninės apžiūros taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų įtraukimo į identifikavimo sąrašą ir išbraukimo iš šio sąrašo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. 3D-292 „Dėl Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų įtraukimo į identifikavimo sąrašą ir išbraukimo iš šio sąrašo tvarkos aprašo ir Lietuvos Respublikos rinkai pateikiamų ir tiekiamų tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašo patvirtinimo“, Tręšiamųjų produktų naudojimo reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. 3D-332 „Dėl Tręšiamųjų produktų naudojimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Tręšiamųjų produktų pakavimo ir ženklinimo reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2020 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. 4-547 „Dėl Tręšiamųjų produktų pakavimo ir ženklinimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

Augalų dauginamosios medžiagos ir pluoštinių kanapių auginimo ir tiekimo rinkai klausimais ūkio subjektams suteikta 454 (2021 m. – 355) konsultacijos žodžiu ir 289 (2021 m. – 140) konsultacijos raštu. Daugiausia buvo konsultuota dauginamosios medžiagos sertifikavimo ir ženklinimo, prašymų pateikimo per Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos informacinę sistemą (VATIS), sėklos kokybinių tyrimų, pluoštinių kanapių auginimo ir pluoštinių kanapių produktų tiekimo rinkai, sėklos įvežimo į Lietuvos Respubliką iš ne Europos Sąjungos valstybių narių ar ne Europos ekonominės erdvės valstybių klausimais.

Grūdų kokybės priežiūros (augalininkystės produktų mėginių ėmimo, kokybės tyrimų atlikimo, grūdų sandėlio licencijavimo, grūdų analizatorių (prietaisų *Infratec*) naudojimo ir administravimo, kokybės sertifikatų išdavimo, grūdų kokybės tyrimo laboratorijų atestavimo) klausimais ūkio subjektams 2022 m. iš viso suteiktos 188 (2021 m. – 232) konsultacijos, iš jų – 39 (2021 m. – 92) žodžiu ir 149 (2021 m. – 140) raštu.

2022 m. 94 % (2021 m. – 86 %) VATŽŪM kontroliuojamų ūkio subjektų (respondentų) nurodė, kad pirmaisiais veiklos metais gavo naudingų konsultacijų ir jiems nebuvo taikytos poveikio priemonės, išskyrus atvejus, kai jos buvo būtinos ir neišvengiamos, siekiant užkirsti kelią reikšmingos žalos ar pavojaus visuomenei, kitų asmenų interesams ar aplinkai atsiradimui.

VATŽŪM vykdė ūkio subjektų konsultavimo įrašymo, kokybės stebėsenos ir vertinimo ir šio proceso tobulinimo analizę, kurią atlikus nustatyta, kad vidutinė konsultavimo kokybė 2022 m. – 89 % (2021 m. – 88 %). Minimali pažanga susijusi su tuo, kad nuo 2022 m. II ketv. pradėti vertinimai

pasienio kontrolės punktų fitosanitarijos postuose (skyriuose), o 2021 m. pokyčiui įtakos turėjo kokybės stebėsenos ir vertinimo ir šio proceso tobulinimo rekomendacijos, į kurias buvo atsižvelgta.

2021 m. VATŽŪM surengė 3 viešąsias konsultacijas ūkio subjektams aktualiomis temomis nuotoliniu būdu, naudodamasi vaizdo ir garso konferencijų platformomis *Zoom ir Teams*. Taip pat VATŽŪM koordinavo klausimų–atsakymų parengimą ir viešinimą ūkio subjektams po 2021 m. lapkričio 24 d. įvykusios konsultacijos „Viešoji konsultacija ūkio subjektams aktualiomis temomis“.

2022 m. suorganizuotos ūkio subjektams 4 viešosios konsultacijos aktualiomis temomis nuotoliniu būdu, naudojantis vaizdo ir garso konferencijų platforma *Teams*. Taip pat VATŽŪM koordinavo klausimų–atsakymų parengimą ir viešinimą ūkio subjektams po viešųjų konsultacijų VATŽŪM interneto svetainėje („Naujienos“ <http://www.vatzum.lt/lt/naujienos/>) ir trumpąją informaciją apie tai paviėšino VATŽŪM *Facebook* paskyroje).

ŽŪM informaciją pateikė Ekologinio ūkininkavimo informacinėje sistemoje (OFIS) 5 lentelėje „Veiksmai ir priemonės, kurių per ataskaitinius metus ėmėsi kompetentinga institucija, siekdama užtikrinti kontrolės institucijų / kontrolės įstaigų vykdomos oficialios kontrolės veiksmingumą“, todėl, užtikrinant Europos Komisijos pranešime (2021/C 507/1) dėl gairių dokumento dėl to, kaip pildyti standartinės pavyzdinės formos, pateiktos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/723 priede, 9 skirsnį, 8 punkto nuostatų vykdymą, nebepildyta speciali forma, skirtos teikti kompiuterizuotos oficialios kontrolės informacijos valdymo sistemos („Annual Reporting on Official Controls“) metinės ataskaitos I daliai.